

דוח ביקורת - מרכז למידה הצלח"ה

כללי

1. הביקורת במרכז נערכה לסירוגין בהמשך לדוח הביקורת על חוגים וקייטנות (1000144 מ-5 אוק' 10), במהלך חודשים פבר' - מרץ 2011.
2. הביקורת בוצעה באמצעות שיחות, חומר עבודה ונתונים שנתקבלו ממנהל המרכז מר מאור כהן, והיא התרכזה בתחום המנהלי.
3. טיוטת הדוח הועברה למנהל אגף החינוך לקבלת הערותיו והארותיו, אולם התגובה הגיעה ממנהל מרכז הצלח"ה בלבד. לאחר תזכורות חוזרות ונישנות נתקבלה תגובת מנהל אגף החינוך, בתאריך 6 יוני 2011 (תאריך הדפסה למשלוח 1 מאי 11), שתי התגובות קיבלו ביטוי בגוף הדוח.

רקע

4. מרכז למידה הצלח"ה מציע מגוון של פעילויות, שיעורים פרטיים, קבוצות לימוד, הכנות לבגרות, טיפול בלקויות למידה ועוד, כאשר המטרה היא להעלות את רמת התלמידים, בעיקר במקצועות הליבה.

5. תחומי עבודת המרכז :

- א. לימודים שוטפים לכל התלמידים בכל הכיתות, יסודיים, חטיבות הביניים ובתיכון.
 - ב. תחום ההוראה המתקנת.
 - ג. קורסי בוגרים ופנוראמיים, פסיכומטרי, קורסי חשיבה מתמטיים.
 - ד. אשנב לאקדמיה לתלמידים מצטיינים וקורסים אקדמיים להעשרה. (הנושא החל בשנת הלימודים תשע"א ונמצא בשלב הרצה).
6. המרכז פועל ע"י מנהל המרכז, 2 עובדים בניהול האדמיניסטרטיבי ורכות בתחום ההוראה המתקנת, שה"כ 4 עובדים.
 7. ההוצאות ממומנות ע"י התלמידים הלומדים, למעט הניהול, הריכוז (סעיף 6 לעיל) והוצאות הפרסום. הפעילות מתבצעת במחירים מוזלים, מאחר והיא נעשית בבתי הספר בעיר. לדוגמא: עלות שיעור פרטי לתלמיד ביסודי / חטיבת הביניים - 48 ₪, בתיכון 75 ₪ ובהוראה מתקנת 85 ₪. לימוד בקבוצה יכול להסתכם ב- 25 ₪ לשיעור.
 8. המרכז החל לפעול בשנת 2007 ומאז הוא נמצא בשלבי גידול, להלן הנתונים (מעוגל באלפי ₪):

מס' סד'	השנה	הכנסות	הוצאות
	א'	ב'	ג'
.1	2007	69	190
.2	2008	182	403
.3	2009	220	398
.4	2010	287	361

הערה: מקור הנתונים מהגזברות.

9. המרכז פועל גם בחודשי הקיץ (יולי - אוג')

10. שירותי הגבייה והתשלומים עבור המרכז, מבוצעות ע"י הגזברות, למעט תשלומי השכר המבוצעים ברובם ע"י חברת מוסדות חינוך ותרבות בע"מ שמשמשת כקבלן, למעט עובד קבוע אחד בתפקיד מנהלן, המשולם ע"י העירייה.

11. התשלום למורים מבוצע על בסיס שעתי לפי תעריף בתוספת נסיעות והוצאות נלוות (ביטוח לאומי, דמי חופשה והבראה).

ממצאים

12. העסקת רכז ומדריך פסיכומטרי

- א. בין הרכז והקבלן (חברת מוסדות חינוך ותרבות בע"מ), נערך חוזה שנחת ע"י הרכז בלבד, הצד השני לא חתום על החוזה. צילום החוזה – ללא ציון הרכז (ראה נספח א')
- תגובת מנהל אגף החינוך** - לסעיף 12, "מדובר במדריך לקורס הפסיכומטרי ואין הוא מועסק כרכז".
- יצוין, כי הביקורת שאבה את התואר רכז מהחוזה שנחתם עם העובד, בסעיף 2.1 לחוזה - ציטוט: "תפקידך רכז ומדריך פסיכומטרי". גם מנהל אגף החינוך בתגובתו לסעיף 12 א' לביקורת, חוזר על התואר רכז ("החוזה חתום ע"י הרכז והועבר לקבלן לשם חתימה...").
- הערה נוספת של מנהל האגף - "החוזה חתום ע"י הרכז והועבר לקבלן לשם חתימת חב' מוסדות חינוך".
- יצוין ע"י הביקורת**, שהעתק החוזה נתקבל ממנהל המרכז, שהוא חתום ע"י הרכז בלבד ואין בידי הביקורת חוזה אחר זולתו.
- ב. בחוזה נקבע שהוא יחויב ב- 156 ש"ע, ויהיה זכאי לשכר, בתנאי וילמדו 6 תלמידים לפחות, בסך 9,500 ₪. (עלות העירייה 12,825 ₪ לאחר הפרשות ונסיעות, פחות 5% רווחים למרכז)
- התייחסות מנהל אגף החינוך** - "בחוזה רשום כי עבור 6 תלמידי (סף מינימום) שהשתתפו בקורס יקבל מדריך הקורס סך של 9,500 ₪ נטו. כל תלמיד נוסף יזכה את המדריך בסכום של 2,250 ₪ לתלמיד, לפי עלות של: $6 \times 2,250 = 13,500$ ₪".

המדריך יקבל 9,500 ₪ עבור 6 תלמידים, עבור כל תלמיד נוסף יערך חישוב של 2,250 ₪ לתלמיד (פחות 5% למרכז ועלות הרישום), מכאן שהחישוב הינו נכון.

יצוין ע"י הביקורת - שנוספו מילים בטקסט זה שאינם כתובות בחוזה. לא מופיע בחוזה "סך מינימום" ואין זכר למילים שהמדריך יקבל בנוסף על כל תלמיד. כל ניסיון להוסיף מילים שאינן כתובות בחוזה או לגרוע מהן, לא מקובל על הביקורת.

ג. בפועל, דווח על 341 ש"ע, עליהם קיבל שכר לפי תעריף + נסיעות 13,155 ₪. (כולל עלות עירייה, הוצאות שכר ונלוות 18,154 ₪). מאחר והתעריף לשעה בחוזה היה גבוה מהתעריף המוסכם עם החברה למוסדות חינוך, הוגדלו מספר שעות העבודה באופן פיקטיבי, כך שיתאימו לתשלום עפ"י התעריף בחוזה עם הרכז.

ד. במכתב העובד מ- 26 אוג' 10 הוא מזכיר, שהוא זכאי ל- 100 ₪ לשעה. לא ברור כיצד מגיע העובד לתחשיב של 100 ₪ לשעה, כאשר מחלקים הסה"כ ב- 156 ש"ע, זה מסתכם בכ- 61 ₪ לשעה, לפי תחשיב של 156 ש"ע : 9,500 ₪ וגם אם מדובר בסכום הברוטו, זה מגיע לכ- 82 ₪ לשעה, לפי תחשיב של 156 ש"ע : 12,825 ₪, ולא 100 ₪ לשעה. למכתב זה של הרכז, לא נמצאה התייחסות או תגובה בכתב.

התייחסות מנהל אגף החינוך - "אין שייכות למספר השעות המציינות ע"י הביקורת".

יצוין ע"י הביקורת, שיש ויש שייכות. השעות נלקחו מהחוזה עם המדריך בסעיף 2.2 שם מופיע: "העובד יחייב לתת 156 שעות מלאות לקבוצה לכל קורס אשר יבוצעו פעמיים בשבוע. בפועל, דווח שהמדריך עבד 341 ש"ע, כדי להתאים את שעות העבודה לסכום לו זכאי המדריך.

אין כאן שעות ריאליות, אלא התאמה למגיע לו לפי החישוב. את הסכום הנקוב בחוזה, לא ניתן לשלם לו, כי הסכום חורג מתעריף שעה שנקבע עם חברת מוסדות חינוך. באופן הנ"ל, מדווחים על שעות פיקטיביות שלא עבדו בפועל, כדי לשלם את המגיע כמוסכם עם העובד. התאמה מסוג זה נעשתה לא רק לגבי רכו ומדריך הפסיכומטרי.

יתרה מכך, המדריך פנה במכתב מה- 26 אוג' 10 בבקשה לשלם לו עבור חודש אוג', סה"כ עבור 70 שעות, לפי ערך שעותי של 100 ₪ לשעה. שאלת הביקורת הייתה, כיצד המדריך הגיע ל- 100 ₪ לשעה, סכום שהוא כותב שמגיע לו כמובן מאליו. על מכתב זה לא התקבלה תגובה וגם הניסיונות של הביקורת להגיע לסכום של 100 ₪, לא צלחו. עותק מכתבו של הרכז – ללא ציון שמו (**ראה נספח ב'**)

ה. מנהל המרכז הסביר במסגרת שיחה עמו, שלא ניתן לשלם סכומים מעל התעריף ולכן מתרגמים את החוזה לשעות התעריף. כלומר, חותמים חוזה על 156 ש"ע ומשלמים 341 ש"ע, **לפי דיווחי שעות לא אמיתיים לצורך התאמה לתעריף**.

ו. באשר להערת הביקורת לגבי האופן שבו נקלטים הרכזים והמדריכים, מנהל המרכז הסביר במכתב מנומק מ- 7 מרץ 11, על קליטתו של הרכז ומדריך פסיכומטרי, שהוא נקלט, כפי שכל מנהל מחלקה בעירייה קולט.

הביקורת מציינת כי בעירייה כמו בכל מוסד ממשלתי או ציבורי, דרושה הרשאה לחתימה על התחייבות ואין אדם רשאי להתחייב בשם העירייה, בכתב או בע"פ, ללא הרשאה. בהתחייבות כלפי הרכז לא הייתה חתימה, אך **הופעלה התקשרות שאינה תואמת את החוזה עליו חתום הרכז, שולם לו ביתר על שעות שלא עבד, וכל זה ללא הרשאה**. נוסף לכך, מדגישה הביקורת שלוש עובדות מהותיות נוספות:

- 1) מנהל המרכז איננו עובד העירייה ואין לו את חובת נאמנות לעירייה, כמו לעובד מן המניין.
- 2) בשירות הציבורי העובדים ככלל, צריכים להתקבל במסגרת מכרזים.
- 3) ראוי לציין שלמנהל המרכז ולמדריך זה, ישנה כנראה היכרות קודמת מעבודתם המשותפת ב"רום פרט", דבר שיש לו השלכות לכאורה על דיווחי השעות **הלא אמיתיים**, לצורך התאמה לתעריף, כאמור.

התייחסות מנהל אגף החינוך -

1. "אני נאלץ לחלוק על עמדתך בנוגע לנאמנות מנהל המרכז לעירייה. מנהל המרכז במסגרת עבודתו היה נאמן לעירייה ולצרכיה, בכל התקופה בה עבד".
2. "מסכים עם עמדתך כי מנהלים צריכים להתקבל במכרז מסודר".
3. "אין אני מקבל את מסקנתך, כי קיימת כנראה הכרות קודמת בין מנהל המרכז לבין רכז הפסיכומטרי ומכאן הדיווחים שנמסרו שאינם אמיתיים. גם אם קיימת הכרות קודמת, אין פסול בכך, שאדם יעבוד כעובד מקצועי שיכול לתרום להתפתחות המערכת".

יצוין ע"י הביקורת -

- א. הציטוטים של מנהל האגף מתוך הטקסט של הביקורת, אינם מצוטטים נכון ומטעים. בשום מקום בדוח הביקורת לא נאמר שמנהל המרכז אינו נאמן לעירייה, לציטוט המדויק יש משמעות שונה לחלוטין - "מנהל המרכז אינו עובד עירייה ואין לו חובת נאמנות כמו לעובד מן המניין".
- ב. ההכרות בין מנהל המרכז והמדריך, הינה עובדה שלא הוכחה.
- ג. גם דיווח השעות הוא עובדה שנעשה לצורך התאמה לשכר שמגיע לו וכאמור לא רק לגבי עובד זה. נאמר ע"י הביקורת, שיש חשש לכאורה לדיווח שעות לא אמיתי לצורך התאמה לתעריף הביקורת המליצה לבדוק עובדה זו.
- ד. הביקורת אינה מקבלת את המשפט ש"אין פסול שאדם יעבוד במסגרת מרכז הצלח"ה - בהיעדר צעדים המנטרלים את ההכרות לעשות בה שימושים לרעה, בהיעדר אפשרות שקליטת המדריך תיעשה מבלי שמנהל המרכז ינקוט עמדה בנדון ובהיעדר יכולת שלא לגלות מעורבות של המנהל, כפי שאירע במקרה זה. המדריך אינו פסול מלעבוד בעירייה, אבל להיות כפוף למנהל המרכז, יש בכך טעם לפגם, לדעת הביקורת.

13. העסקת רכז תחום הוראה מתקנת

- א. עם העובדת הנ"ל נחתם חוזה לתקופה שבין 1 נוב' 10 עד 30 נוב' 11, לפיו תועסק 8 שעות שבועיות מינימום. על עבודתה תהיה זכאית לשכר קבוע ושכר משתנה. **קבוע** - 2,500 ₪ נטו (לא מעל 3,400 ברוטו, כולל הבראה), לא כולל נסיעות והפרשות עפ"י חוק. עותק החוזה עם הרכות – ללא ציון שמה (**ראה נספח ג'**)
- משתנה** - 3% מהרווח על כל שעה ברוטו. על שכר זה לא ישולמו תוספות ותופחת ממנו עלות חברת מוסדות חינוך, בשיעור של 6 אחוזים. (בחוזה מפורטים עוד תנאים שלא פורטו בדוח זה, מחוסר חשיבות לנושא הביקורת). התשלום יבוצע לפי דיווח שעות ע"י העובד שיאושרו ע"י מנהל המרכז.
- ב. אין בחוזה תרגום של השכר לשעות, אך ניתן להסיק שמדובר ב- 36 ש"ע מינימום לחודש - 4 שבועות לפי 8 ש"ע + 2-3 ימים בחודש. השכר המשתנה לא ברור מהחוזה, שכן לא נקבע בחוזה מהו שיעור הפעילות המזכה בשכר המשתנה. מנהל המרכז הודיע כי בפועל לא שולם לרכזת שכר משתנה.
- ג. מכאן, שהמחיר לשעה הוא 2,500 ₪ חלקי 36 ש"ע = 69.44 ₪ לשעה + נסיעות.
- מדיווח של העובדת עולה, כי עבדה בחודש נוב' 61.75 שעות, דהיינו עבדה מעל לשעות המינימום הנדרשות, כאשר השכר בפועל היה (רק על שעות מינימום - 36 ש"ע בחודש).
- ד. **הערת הביקורת** - בדוח יש תיקון שעות עבודה בכתב יד (כאשר כל הדיווח מודפס במחשב). ב- 23.12.10 תוקן הדוח מ- 5.15 ש"ע ל- 7 ש"ע. התיקון היה צריך להיות מלווה בהנמקה לתיקון ומאושר בחתימת המנהל. ההסבר שניתן, **שהעובדת עבדה מעל לשעות המינימום שהיא חייבת** ולתוספת בשעות, לא הייתה כל משמעות. המנהל הודיע שהוא מבין ומקבל את הערת הביקורת, שדרושה הנמקה ואישור לתיקונים.
- ה. גם במקרה זה הייתה חריגה מהשכר שסוכם עם החברה למוסדות חינוך, אך היה אישור לחריגה בכתב של מנהל האגף. לביקורת ספקות ביחס לסמכותו של מנהל האגף לחרוג, שכן להתקשרות בעירייה, נדרשות שתי חתימות, אחת של הגזבר או נציגו והשנייה של מורשה מוסמך עם כתב הרשאה. גם אם מנהל האגף נכלל ברשימת המורשים, הרי שהיה עליו לחתום אישית על החוזה, יחד עם הגזבר או נציגו. בפועל הייתה רק חתימה של מנהל מרכז הצלח"ה, שאינו מורשה כלל.

14. העסקת מנהל מערכות שעות

- א. לביקורת הגיע דיווח ש"ע לחודש דצמ' 2010 של עובד זה, כשהנוכחות בדוח מופיעה בהדפסה ואולם נוספו לו 16 שעות עבודה ב- 3 ימים. 2 מתוך 3 הימים אושרו ע"י המנהל בחתימתו ללא הנמקה. לתיקון בתאריך 15.12 חסרה ההנמקה וגם חתימת המנהל.
- ב. התגובה שהתקבלה מאת מנהל המרכז היא, שב- 3 הימים, העובד עבד, אבל שכח להביא את הכרטיס, ולהדפיס נוכחות. **ההסבר לא נראה לביקורת** (לשכוח בחודש 3 פעמים את הכרטיס לא נראה סביר, ולכן הזיכוי בשלושה ימי עבודה, מחייב הסבר סביר יותר).

- ג. לגבי התאריך 15 דצמ' לא הייתה חתימה של מנהל המרכז וגם לא הנמקה לרישום הידני. לכן לבטח אינו זכאי לתשלום עבור יום זה.
- תגובת מנהל אגף החינוך -**
- (1) "לגבי מערך החוזים בכלל ועם כל עובד בפרט, פנינו לאגף משאבי אנוש והם אלו אשר יחתימו את העובד בהתאם להנחיות שיקבל ממנהל מרכז הצלח"ה, באישור מנהל האגף".
- (2) "כל תיקון בדוח השעות יהיה חתום ע"י מנהל מרכז הצלח"ה ומנהל האגף.
- יצוין ע"י הביקורת,** שהיא מקבלת בברכה את אימוץ המלצת הביקורת, באשר לבקרת כל התהליך ע"י אגף משאבי אנוש. אולם הביקורת אינה מקבלת את הנאמר לפיו, אגף משאבי אנוש יחתימו את העובד בהתאם להנחיות מנהל המרכז או מנהל אגף החינוך, משום שבקרת החוזים צריכה להיערך בהתאם לנוהלים או הסטנדרטיים הקבועים בעירייה, או במינהל הציבורי במדינה ולא עפ"י ההנחיות של בעלי התפקידים שציינו.

15. נוכחות מנהל המרכז

- א. מקרים שנתגלו לביקורת:
- (1) בחודש יולי 2010 נוספו 3.55 ש"ע ללא הנמקה ואישור ועוד 24 ש"ע בגין מדבקות או"פ (אוניברסיטה פתוחה) - סה"כ כ- 28 ש"ע.
- (2) בחודש נוב' 2010 יש שני תיקונים בדוח נוכחות, המסתכמים בכ- 9 ש"ע. על 5 ש"ע יש הנמקה ללא חתימת הממונה, על 4 ש"ע, אין הנמקה ואין גם חתימת ממונה.
- (3) בחודש דצמ' 2010 נוספו לדוח הנוכחות 28 ש"ע, כהסבר לכך צוין אקווריום.
- ב. **תגובת המנהל:**
- (1) על התיקונים ללא הנמקה וחתימה - אין הסבר.
- (2) לגבי המדבקות - מדובר בש"ע שבוצעו בבית, להכנסת חומר שנשלח לתלמידים מטעם המרכז, בנושא האוניברסיטה הפתוחה. **לביקורת נראה שאין מקום שיועסק מנהל מחלקה, בשכר של מנהל מחלקה, בהכנסת חומר למעטפות. גם הדרך שבה הדבר נעשה אינה תקינה.** מעבר לכך, הסבר זה, ששעות העבודה נועדו לתגמל את מנהל המרכז עבור הדבקת מדבקות על מעטפות, **לא נראית לביקורת, משום שלכרטיס הנוכחות של חודש יולי 2010, צורפו חשבוניות על רכישת מוצרים בשתי הזדמנויות ב"אופיס דיפו", בסכום כולל של 226.24 ₪. לפיכך, סביר להניח, שתוספת ש"ע נועדו לתת כיסוי להוצאות אלה ולא להדבקת המדבקות בביתו של המנהל.**
- לא זו בלבד, אלא שהתוספת של כ- 28 שעות לכיסוי עבודת המדבקות נראית **תמוהה**, משום שמנהל המרכז נמצא בעבודה מידי יום בממוצע כ- 3 עד 4 שעות ואילו במקרה זה, הוא רשם תוספת של 28 שעות לכיסוי המדבקות, שנרשמו בכרטיס הנוכחות במשך ארבעה ימים, ז"א תוספת כ- 7 ש"ע ביום.

הערה זו נכתבה על אף טענתו של מנהל המרכז, שבאותם ימים בהם רשם כ - 7 עד 8 ש"ע בגין המדבקות, הוא לא החתים כרטיס נוכחות, בגין עבודתו במשרד.

בנוסף, כאמור להערכת הביקורת שעות אלו נועדו לתת כיסוי להוצאה של 226 ₪ ולכן לציין בכרטיס הנוכחות 28 ש"ע כפול 38.4 ₪ התעריף לש"ע של המנהל, שמסתכמים ב- 1,075 ₪ הינה מוגזמת ולא סבירה, בלשון המעטה.

לא זו בלבד, אלא שהמעשה עצמו **פסול מעיקרו**, על אף שהוא נעשה באישור מנהל האגף.

(3) לעניין האקווריום תגובת המנהל: "בעת פעילות קיץ בחטיבת ראשונים פגעו תלמידי המרכז באקווריום פרטי של בית הספר. האקווריום הושבת ומנהלת ביה"ס ביקשה פיצוי על הנזק שנאמד בכ- 2,000 ₪, מאחר שמרכז הצלח"ה הוא משק סגור, שאינו יכול לשלם עבור כל פעילות שאינה שכר של מורה, לא ניתן היה להעביר כסף ישירות לרכישת אקווריום חדש.

בהתייעצות עם ראש האגף, החלטתי לקבל את עניין האקווריום תחת חסותי ולעשות זאת בעצמי. לקחתי 18 שעות עבודה שהם כ- 710 ₪ בניכוי מס, 30% מגיעים לשכר נטו של 497 ₪. הוספתי בהמשך את השעות הנ"ל לשעות הקונבנציונליות של המשרד באופן ידני, כפי שאני עושה תמיד. ראש האגף אישר לי את השעות. פעילות הניקיון הייתה באמצע החודש העוקב. חשוב לציין, כי לאחר ההחלטה לשלם לי את שעות הפעילות של תיקון האקווריום, לא העברתי כרטיס בימי עבודה מסוימים, ע"מ שאוכל להוסיף את השעות שהוקצו לי לצורכי טיפול באקווריום (בימים אלה הייתי במשרד, כחלק מעבודתי השוטפת)".

לביקורת נראה **שכל התהליך איננו תקין**. הרצון לחסוך את הנזק, הביא בסיכומו של דבר **לדיווח לא אמת ולתשלום עבור שעות עבודה שלא בוצעו**. אמנם השעות דווחו כ"אקווריום" ולא נעשה ניסיון להסתיר את הדבר, אך הביצוע היה פסול ואסור לחלוטין. מעורבותו של מנהל האגף ומתן גושפנקה לתהליך, מעוררים תמיהה ומחייבים הסבר. יתר על כן, גם במקרה זה, חוזרות על עצמן אותן תופעות כמו לגבי המדבקות:

(א) כאמור מנהל המרכז עובד בממוצע כ- 3 עד 4 שעות ביום. אף על פי כן, דיווח גם במקרה זה על 7 שעות עבודה במשך 4 ימים, סה"כ 28 ש"ע.

(ב) לדברי מנהל המרכז, עלות התיקון הייתה 500 ₪, על אף שלא הומצא לביקורת שום מסמך המעיד על כך. גם במקרה זה, כמו במקרה של המדבקות, 28 שעות עבודה כפי שהוא דיווח, הם כנראה הרבה מעבר לעלות התיקון ו/או הניקוי האמיתיים, מה עוד שלמיטב ידיעת הביקורת, התיקון והניקוי נעשו באמצעות עובד המרכז ולכן גם לא ברור, איך נעשתה ההתחשבות למול אותו עובד. יצוין גם, כי הדיווח על השעות לכיסוי הוצאות האקווריום נעשה למפרע, עוד בטרם בוצעה פעולת הניקוי. מעשה נוסף שמעיד על **התנהלות לקוייה ובעייתית ביותר**.

- ג) הטענה של מנהל המרכז כאילו לקח 18 שעות בלבד, כפי שציין בהתייחסותו, היא איננה נכונה, משום שכאמור מדובר על 28 שעות, עפ"י דוח הנוכחות.
- ד) גם הטענה שמרכז הצלח"ה אינו יכול לשלם עבור כל פעילות שאינה שכר של מורה, איננה נכונה, משום שאין מניעה להגיש בקשות טובין כמקובל וכפי שנעשה בעבר, גם במרכז הצלח"ה.
- ה) יצוין עוד, כי במסגרת ההתייחסות של המנהל, צורף מסמך כנספח 4 בנוגע לתיקון האקווריום, שמופנה לחנה עשת מנהלת חט"ב "הראשונים", לידעתו של מנהל האגף מר יוסי בייר. המסמך נושא תאריך של 30 דצמ' 10.
- בבדיקה עם מנהלת בית הספר עולה, שלא הגיע מסמך כזה לבית הספר וגם לא למייל האישי שלה. לטענת מנהל אגף החינוך, הוא קיבל את המסמך ב- 2 ינואר 2011, עפ"י החותמת שהוטבעה עליו. בהתחשב בהתייחסותה של מנהלת בית הספר ועל אף התייחסותו של מנהל האגף, קיימת אינדיקציה לביקורת, שהמסמך חשוד כמזויף לכאורה וזה הדבר החמור ביותר בנוגע לאקווריום, מעבר להתנהלות הפסולה, שנעשתה במקרה זה.
- התייחסות מנהל אגף החינוך - "בזמן עבודתו עוסק המנהל אך ורק בנייהול המערכת ובמעקב אחר העובדים וטיב עבודתם. לכן, כל נושא הדבקת המדבקות אינו מתבצע בשעות אלו, אלא לאחר מכן בשעות הפנאי בביתו.
- יצוין ע"י הביקורת, שאין בתגובה זו הסבר להעסקה הלא תקינה של המנהל בנושא הדבקת המדבקות ולשכר המופרז ששולם בגינה. עוד מבקשת הביקורת להדגיש שמנהל אגף החינוך, לא מצא לנכון להגיב בנושא האקווריום. עותק מכתבו של מנהל מרכז הצלח"ה (ראה נספח ד')

16. העסקת מורה ללשון

- א. התעריף של המורה ללשון בתלוש השכר, לשיעור פרטי לתלמידי תיכון הוא 45 ₪ לשעה, אלא שבדוח שעות שמוגש ע"י המורה רשום 50 ₪. מנהל המרכז הסביר שהוחלט להעלות לה את התעריף בשל הקושי להשיג מורים ללשון, ברמתה.
- ב. הביקורת סבורה שהיה צריך לקבל אישור על ההעלאה החריגה ולערוך הסכם חדש עם המורה ללשון, בפועל לא היה אישור לשינוי ונערכה התאמה בדיווח השעות שיתאימו לתעריף.

17. העסקת מנהלן

- א. מדיווח של העובד הנ"ל מחודש אוקטובר 2010 עולה כי עבד 65 שעות וביקש לשלם לו 41, כי עבור 24 ש"ע הוא קיבל שכר בחודש החולף, מעבר לשעות העבודה בפועל.
- ב. הסברו של המנהל שהעובד ביקש לשלם לו 24 ש"ע מעבר לשעות העבודה, שיחזיר אותן בחודש לאחר מכן, אינו מקובל. התשלום צריך להיות לפי העבודה בפועל ואין מקום לדיווח ש"ע על חשבון, עתידי.

18. החתמת כרטיסי נוכחות

המדריכים והמורים ככלל, אינם מחתימים כרטיסי נוכחות, אלא משחזרים את נוכחותם בכתב יד ומקבלים את אישורו של מנהל המרכז, בטרם מועבר החומר לחבי מוסדות חינוך, לתשלום השכר. הביקורת סבורה כי, כתוצאה משיטה זו מתאפשר למנהל המרכז לבצע את ההתאמות והשינויים, עפ"י שיקול דעתו ללא פיקוח ובקרה של ממש, כפי שהדברים באים לידי ביטוי בדוח זה. ראוי כי תימצא הדרך לחייב את המדריכים והמורים בהחתמת כרטיסי נוכחות, כפי שמקובל בעירייה.

19. לסיכום הממצאים

- א. מטרת הביקורת הייתה לבחון את עבודת מרכז הצלח"ה, אם הוא מתנהל בהתאם לנהלים וכיצד מטופלים החריגים.
 - ב. הממצאים מעידים על ניהול לקוי ביותר, על ביצוע חריגות ללא סמכות ועל פיתרון בעיות בשיטות שאינן ראויות ואינן תקינות.
 - ג. הביקורת הגישה ממצאים מבלי שסיימה את עבודתה, בשל חומרת הממצאים ובשל ביצוע, פעולות לא תקינות האסורות בתכלית האיסור.
 - ד. בכוונת הביקורת לבצע ביקורת מעקב וכן להשלים את עבודת הביקורת בתחומי עבודת המרכז, שטרם נבדקו על מועד הביקורת תבוא הודעה מראש.
- בהתייחסותו לביקורת כותב מנהל אגף החינוך - "...**קיבלתי את הערותיך, הנושא נמצא בבדיקה למול כל הגורמים בעירייה (גזברות, משאבי אנוש ועוד) וזאת במטרה לבנות נהלי עבודה, אשר יאפשרו עבודה נכונה, יעילה וללא חריגות, כמובן שנהלים אלו יעברו לידיעת כל העוסקים במלאכה. יצויין ע"י הביקורת, שהיא מקבלת בברכה את הנכונות לתקן את הפגמים, אולם מאחר ומדובר בשיטות פסולות ובמעשים בלתי תקינים, יש צורך בתיקון מיידי של הליקויים, פרסום נהלים ונקיטת צעדים מעשיים בשטח, לבל יישנו מקרים כגון אלו בעתיד.

מסקנות

20. העסקת רכז מדריך פסיכומטרי

- א. נחתם עם הרכז חוזה חריג וללא סמכות, בתעריף הגבוה מהמוסכם עם החברה למוסדות חינוך. כדי לבצע את התשלום דיווחו באופן פיקטיבי, מספר שעות עבודה הגבוה ממה שבוצעו למעשה, כדי להתאים התשלום עפ"י החוזה.
- ב. ההתקשרות עם הרכז נעשתה שלא עפ"י הנהלים ולא בוצע מכרז לקליטתו.
- ג. קיים חשש לכאורה שההתקשרות נעשתה על בסיס הכרות אישית של מנהל המרכז עם הרכז על בסיס עבודתם הקודמת באותה חברה. חשש זה מחייב בדיקה והסקת מסקנות בהקדם.
- ד. האמור מחייב הוצאת חוזר מיוחד שיבהיר את הנהלים וימנע התקשרויות מסוג זה בעתיד.

21. העסקת רכז תחום הוראה מתקנת

- א. גם במקרה זה, נחתם חוזה בחוסר סמכות, המזכה את הרכזות בסכום הגבוה ממה שנקבע עם החברה למוסדות חינוך ותרבות.
- ב. תיקון בכתב יד בדוח נוכחות מודפס, צריך להיות מלווה בהנמקה ואישור על תוספת השעות (על אף שתוספת השעות לא זיכתה בתוספת תשלום).
- ג. לביקורת ספקות באשר לסמכותו של מנהל האגף לאשר את החריגה. אך גם אם הורשה על פי החוק, היה צריך לחתום בעצמו על החוזה עם הרכז, שכן מורשה חתימה, אינו רשאי להאציל את סמכותו.

22. העסקת מנהל מערכת שעות

- א. מנהל המרכז אישר תשלום של 3 ימי עבודה למנהל המערכות, שעות עפ"י דיווח ידני, כאשר יומיים מתוך שלושה אושרו ע"י מנהל המרכז, כשהסבר שנמסר לביקורת הינו, שהעובד שכח את הכרטיס.
- ב. תוספת 3 הימים אושרה ללא הנמקה בדוח הנוכחות ואחד הימים שולם אומנם באישור מנהל המרכז, מבלי שאושר על ידו בדוח הנוכחות.

23. תשלומים ללא סמכות למנהל המרכז

- א. למנהל המרכז אושרו על פי דיווחו בחודש יולי 2010, תשלום של כ- 28 שעות עבודה בגין אוניברסיטה פתוחה. התשלום בוצע בתעריף של מנהל מחלקה, עבור הכנסת חומר למעטפות.
- ב. בחודש נובמבר 2010 שולמו למנהל המרכז, על פי דיווח על ש"ע (5 שעות עם הנמקה, אך ללא אישור מנהל האגף, 4 שעות ללא הנמקה וללא אישור מנהל האגף).
- ג. בחודש דצמבר 2010 שולמו למנהל המרכז תוספת של 28 ש"ע, בגין תיקון אקווריום, נושא שאינו קשור לעבודתו ונועד לכסות נזק לבי"ס.

- ב. תוספות השכר הללו, אף אם אושרו ע"י מנהל האגף, לא היו תקינות ובניגוד גמור לנהלים. לביקורת קיים חשש סביר שהתשלום נעשה גם כדי לכסות רכישות טובין בגין ש"ע, והכיסוי היה מעל ומעבר לסביר (1,075 ₪ לכיסוי רכישת טובין בסך 226 ₪).
- ג. תוספות שכר אלו לוו **בדיווח כוזב** על שעות עבודה, שאושרו ונחתמו ע"י מנהל האגף, שלא כדין.
- אומנם בדיווח ש"ע נרשם "אוניברסיטה פתוחה" וכן "אקווריום", אך דיווח זה על ש"ע לא היה אמת ותשלומו לא בוצע כדין.
- ד. על מעשה זה יש להוציא חוזר שימנע הישנות מקרים כנ"ל בעתיד.

24. העסקת מורה ללשון

- א. גם במקרה זה הייתה חריגה, באישור דווח שעות ביתר, כדי להעלות למורה את התעריף, בנימוק: הקושי להשיג מורים ברמתה.
- ב. על החריגה ניתן היה לקבל אישור מראש, דבר שלא נעשה.

25. העסקת מנהלן

- חריגה מסמכות בכך שאושרה מקדמה של שכר ע"י דיווח שעות "שיוחזרו" בחודש הבא. דבר האסור בהחלט ומן הראוי להתריע עליו, לבל ישנה.

26. החתמת כרטיס נוכחות של מדריכים ומורים במרכז

- חוסר בקרה על ש"ע של מורים ומדריכים ע"י אישור דיווחים ידניים, ללא פיקוח ובקרה של ממש.

27. העולה מן הממצאים והמסקנות מעיד על ליקויים חמורים, בניהול המרכז ועל ביצוע פעולות החורגות מההוראות המנוגדות לכל מינהל תקין, שבוצעו ע"י מנהל המרכז באישור מנהל אגף החינוך.

28. כאמור, דוח הביקורת בתחילה נכתב לאחר קבלת תגובת מנהל המרכז בלבד, תגובת מנהל אגף החינוך נתקבלה ב- 6 יוני 11 והדוח כעת, כולל בתוכו התייחסות לשתי התגובות.
- כפי שצוין בגוף הדוח, ישנם עדיין נושאים, עליהם טרם נתקבלה תגובה.

המלצות

29. קליטת עובדים במרכז הצלח"ה - מומלץ

- א. קליטת העובדים גם במסגרת החברה למוסדות חינוך, תבוצע ותפוקח ע"י אגף משאבי אנוש.
לחילופין, אם המלצה זו לא תאומץ, יש לוודא שקליטת העובדים, תיעשה בהתאם לנהלים (קליטת העובד על בסיס כישורים, מכרזים וללא חריגים אסורים).
- ב. לחתימת חוזים והתקשרות עם עובדים ע"י מורשים מוסמכים, תוך הבטחה שחריגים יאושרו כדין.
- ג. לשלם בהתאם לתעריף מבלי להגדיל פיקטיבית את כמות שעות העבודה, תוך דיווח שעות שלא בוצעו.
- ד. לבדוק החשש שקליטת רכז ומדריך פסיכומטרי, נעשתה באופן בלתי כשיר

30. דיווח נוכחות עובדים

- א. להנהיג דיווח נוכחות עובדים ממוחשב של כל המועסקים במרכז, כולל המדריכים והמורים.
- ב. חריגים בדיווח ידני יאושרו בהנמקה וחתימת מנהל האגף.
- ג. להבטיח בקרה על דיווח נוכחות עובדים, ע"י אגף משאבי אנוש.
- ד. לנכות מהעובדים שכר שלא שולם כדין.
- ה. לנקוט אמצעים משמעתיים נגד האחראים לאישור:
 - 1) ש"ע לעובדים במקום טובין.
 - 2) דיווח כוזב של ש"ע, שלא בוצעו בפועל.
 - 3) מקדמה ע"ח שעות עבודה ש"יחזרו" בחודש הקרוב.
- ו. לחקור את החשש של תשלום בש"ע עבור טובין.
- ז. לחקור ולהעביר לטיפול משמעתית את החשש לזיוף מסמך שהוצא כביכול למנהלת ב"ס "הראשונים" ולמנהל האגף.

31. להוציא חוזר מיוחד בעירייה, שיתריע וירתיע לבל יישנו ליקויים כגון אלו בעתיד.

רשימת נספחים

- נספח א' סעיף 12 א' - חוזה עם רכז ומדריך פסיכומטרי.
- נספח ב' סעיף 12 ד' - מכתבו של רכז ומדריך פסיכומטרי.
- נספח ג' סעיף 13 א' - חוזה עם רכזת תחום הוראה מתקנת.
- נספח ד' סעיף 15 ב' 3 ה' – תדפיס מכתבו של מנהל מרכז הצלח"ה למנהלת חטה"ב "הראשונים"